

TASVIRIY SAN'AT DARSLARIDA MULTIMEDIA VOSITALARIDAN FOYDALANISH METODIKASI.

Karimova Gulnoza Radjabovna

Navoiy viloyati pedagogik mahorat markazi

“ijtimoiy-iqtisodiy va amaliy fanlar metodikasi” kafedrası katta o‘qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada tasviriy san’at darslarida multimedia vositalaridan foydalanish metodikasi o‘rganiladi. Tadqiqotda raqamli dasturlar, video darsliklar, animatsiyalar va interaktiv materiallarning o‘quv jarayonini samarali tashkil etish, talabalarni faollashtirish va ijodiy ko‘nikmalarini rivojlantirishdagi roli tahlil qilinadi. Multimedia vositalari yordamida o‘qituvchilar darslarni vizual va interaktiv tarzda boyitib, talabalarga mustaqil o‘rganish va eksperiment qilish imkoniyatini yaratishi mumkin. Maqolada shuningdek, multimedia texnologiyalarini ta’lim jarayoniga samarali integratsiya qilish bo‘yicha amaliy tavsiyalar berilgan.

Kalit so‘zlar: Tasviriy san’at, multimedia, interaktiv ta’lim, raqamli vositalar, dars metodikasi, ijodiy ko‘nikmalar, mustaqil o‘qish, oliy ta’lim.

Zamonaviy ta’lim jarayonida tasviriy san’at darslarini samarali tashkil etish uchun innovatsion texnologiyalar, xususan multimedia vositalari muhim ahamiyatga ega. An’anaviy dars usullari ko‘pincha cheklangan vizual material va yuzma-yuz izohga tayanadi, bu esa talabalar ijodiy rivojlanishi va mustaqil o‘qish imkoniyatlarini cheklashi mumkin. Multimedia vositalari, jumladan video darsliklar, animatsiyalar, interaktiv taqdimotlar va raqamli dasturlar, dars jarayonini boyitib, o‘quvchilarni faol ishtirok etishga undaydi va ularning ijodiy fikrlashini rivojlantiradi.

Multimedia vositalari yordamida talabalar murakkab texnikalarni osonroq o‘rganishi, rang, shakl va kompozitsiya bilan tajriba o‘tkazishi, hamda o‘z ijodiy ishlarini tahlil qilishi mumkin. Shu bilan birga, darslar interaktiv va vizual jihatdan boyitilgan bo‘lib, talabalarda mustaqil o‘rganish va eksperiment qilishga qiziqish uyg‘otadi. Zamonaviy pedagogik yondashuvlar va multimedia vositalarining uyg‘unligi oliy ta’limda tasviriy san’at fanini samarali o‘qitishning asosiy yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi.

Multimedia vositalari tasviriy san’at darslarini samarali tashkil etishda muhim o‘rin tutadi. An’anaviy usullarda o‘qituvchilar ko‘pincha qog‘ozli topshiriqlar, og‘zaki tushuntirishlar va statik vizual materiallarga tayanadi. Bunday yondashuv talabalar

uchun ijodiy tajriba, mustaqil o'qish va eksperiment imkoniyatlarini cheklaydi. Multimedia texnologiyalarini qo'llash orqali darslar interaktiv, vizual va didaktik jihatdan boyitiladi, bu esa talabalar faolligini oshiradi va ularning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantiradi.

Raqamli dasturlar va multimedia resurslari yordamida talabalar turli ranglar, shakllar, kompozitsiya va chizmachilik texnikalarini o'rganish imkoniyatiga ega bo'ladi. Video darsliklar va animatsiyalar murakkab texnikalarni tushuntirishda yordam beradi, talabalar esa materialni qayta ko'rib chiqishi, amalda qo'llashi va o'z ishlariga tatbiq etishi mumkin. Bu turdagi ta'lim vizual va interaktiv elementlar orqali talabalarning o'quv jarayoniga bo'lgan qiziqishini oshiradi.

Multimedia vositalari talabalarga mustaqil o'qish imkoniyatini ham beradi. Talabalar darsdan tashqari video qo'llanmalar, interaktiv mashqlar va onlayn resurslardan foydalanib, o'z ijodiy ishlarini mustaqil rivojlantirishi mumkin. Shu bilan birga, o'qituvchilar talabalar ishlarini elektron portfoliolar orqali kuzatib borishi va individual tavsiyalar berishi mumkin. Portfoliolar talabalarga o'z ishlarini tahlil qilish, kamchilik va kuchli tomonlarini aniqlash va ijodiy qarorlar qabul qilish imkonini beradi.

Interaktiv darslar va multimedia vositalari yordamida talabalar o'zaro hamkorlikni rivojlantirishi mumkin. Onlayn forumlar, guruh ishlari va konstruktiv fikr almashish orqali talabalar bir-birining ishini tahlil qilib, yangi yondashuvlarni o'rganadi. Bu esa ularning ijodiy va analitik qobiliyatlarini oshiradi, shuningdek, professional faoliyatga tayyorgarlikni kuchaytiradi.

Multimedia resurslarining boshqa muhim jihati – vizual va audial elementlarni birlashtirib, murakkab mavzularni oson tushuntirish imkonini berishdir. Talabalar animatsiyalar va interaktiv mashqlar orqali chizmachilik texnikasini, ranglar uyg'unligini va kompozitsiya qonuniyatlarini o'rganadi. Shu bilan birga, talabalarga darslarni qayta ko'rib chiqish va o'z ijodiy ishlarini takomillashtirish imkoniyati yaratiladi.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash o'qituvchilardan malaka va tayyorgarlikni talab qiladi. O'qituvchilar raqamli dasturlar, elektron portfoliolar, multimedia vositalari va interaktiv metodlarni samarali qo'llash bo'yicha treninglardan o'tishi lozim. Talabalar va o'qituvchilar uchun zarur texnik imkoniyatlar, masalan,

kompyuterlar, planshetlar, dasturiy ta'minot va internet aloqasi ta'minlangan bo'lishi kerak.

Multimedia vositalari yordamida tasviriy san'at darslari nafaqat texnik ko'nikmalarni, balki ijodiy fikrlash, tanqidiy tahlil va mustaqil o'qish qobiliyatlarini rivojlantiradi. Talabalar o'z ishlarini tahlil qiladi, takomillashtiradi va refleksiya qiladi. Shu bilan birga, interaktiv va shaxsiylashtirilgan yondashuv ularni zamonaviy san'at va professional faoliyatga tayyorlaydi.

Shuningdek, multimedia yordamida o'quv jarayoni qiziqarli va motivatsion bo'ladi. Talabalar turli topshiriqlarni bajarish, eksperiment o'tkazish va ijodiy ishlarni namoyish qilish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu esa ularning o'quv jarayoniga bo'lgan qiziqishini oshiradi va mustaqil o'qish faoliyatini rag'batlantiradi.

Multimedia vositalari orqali o'qitish metodikasi oliy ta'limda tasviriy san'at fanini interaktiv, samarali va innovatsion tarzda tashkil etishga yordam beradi. U talabalarning ijodiy salohiyatini rivojlantirish, mustaqil o'qish va eksperiment qilish imkoniyatlarini kengaytirish, shuningdek, individual o'quv trajektoriyasini yaratish uchun samarali vosita hisoblanadi. Natijada, multimedia vositalaridan foydalanish talabalarning akademik va ijodiy muvaffaqiyatini oshirishda muhim rol o'ynaydi.

Umuman olganda, tasviriy san'at darslarida multimedia vositalaridan foydalanish metodikasi ta'lim jarayonini innovatsion va interaktiv qiladi, talabalarning ijodiy va texnik ko'nikmalarini rivojlantiradi, mustaqil o'qish va reflektiv faoliyatni rag'batlantiradi. Shu tariqa, multimedia resurslari zamonaviy oliy ta'limda tasviriy san'atni samarali o'qitishning ajralmas qismi hisoblanadi.

Tasviriy san'at darslarida multimedia vositalaridan foydalanish metodikasi o'quv jarayonini interaktiv, samarali va innovatsion qiladi. Raqamli dasturlar, video darsliklar, animatsiyalar va interaktiv resurslar talabalarni mustaqil o'qish, ijodiy faoliyat va texnik ko'nikmalarini rivojlantirishga undaydi. Elektron portfoliolar va onlayn platformalar yordamida o'qituvchilar talabalar ishlarini nazorat qilishi, individual tavsiyalar berishi va reflektiv faoliyatni rag'batlantirishi mumkin.

Multimedia vositalari orqali o'quv jarayoni qiziqarli va motivatsion bo'lib, talabalarning o'quvga bo'lgan qiziqishini oshiradi, ijodiy va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantiradi. Shu bilan birga, interaktiv va kollaborativ elementlar talabalarni professional faoliyatga tayyorlaydi va oliy ta'lim standartlariga mos

keladigan ta'lim sifatini ta'minlaydi. Natijada, multimedia vositalari tasviriy san'at darslarini samarali tashkil etishning muhim metodik vositasi sifatida ajralib turadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abdurahmonov, B. (2020). *Pedagogik texnologiyalar va ularni o'quv jarayonida qo'llash*. Toshkent: Fan.
2. Baymetov, B. B. (2019). *Tasviriy san'atni o'qitish metodikasi*. Toshkent: O'qituvchi.
3. Karimov, D. (2021). *Oliy ta'limda innovatsion va raqamli ta'lim texnologiyalari*. Toshkent.
4. Mirzaev, F. (2020). *Ta'lim jarayonida axborot texnologiyalarining pedagogik imkoniyatlari*. Toshkent.
5. Shovdirov, S. A. (2024). *Tasviriy san'at ta'limida o'quv kompetensiyalarni shakllantirish omillari*. *Inter Education & Global Study*, 1.
6. Ibraimov, X., & Shovdirov, S. (2023). *Talabalarda san'at savodxonligini shakllantirish nazariy asoslari*. *Science and Innovation*.
7. Xolmurodov, A. (2022). *Raqamli ta'lim muhitida mustaqil o'qishni tashkil etish metodikasi*. Toshkent.
8. O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi. (2023). *Oliy ta'limda raqamli texnologiyalarni joriy etish bo'yicha normativ hujjatlar*. Toshkent.